

Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie VII Szkoły Podstawowej w Kłęczanach

w roku szkolnym 2021/2022 na poszczególne oceny:

Ocenę celującą

Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:

- dokonać analizy plakatu zapowiadającego inscenizację *Balladyny* w reżyserii Artura Tyszkiewicza
- na podstawie wywiadu z autorką wypowiedzieć się na temat funkcji humoru w tekstach literackich
- nazwać adresata apostrofy zawartej w ostatniej zwrotce utworu i podać jego określenia bliskoznaczne
- odnaleźć konteksty i nawiązania do zaprezentowanego obrazu
- odnaleźć w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej
- odnaleźć w różnych źródłach inne realizacje motywu syna marnotrawnego
- odnieść utwór do renesansowego humanizmu
- odnieść wiersz Jerzego Lieberta do wymowy *Małego Księcia*
- odszukać w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazać to, które najbardziej do niego przemawia
- omówić cechy wspólne poznanych fraszek
- omówić język utworu Czesława Miłosza
- omówić nawiązania kulturowe obecne w utworze
- omówić obraz Keitha Vaughana *Powrót syna marnotrawnego*
- omówić podobieństwa i różnice pomiędzy utworami Jana Sztudyngera oraz Jana Kochanowskiego w kontekście historycznym
- omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
- omówić sposoby przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury
- omówić sposób spotęgowania przez narratora wrażenia tajemnicy i niesamowitości w opisie wydarzeń przy drzwiach domu Scrooge'a
- omówić twórczość Małgorzaty Koniecznej
- omówić wybrane dzieła antycznej sztuki
- omówić wybrane dzieło lub wynalazek Leonarda da Vinci
- omówić wybrany tekst kultury tematycznie zbliżony do dzieła Auguste'a Renoira
- omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego
- opisać renesansowe miasto idealne
- podać propozycje, kim mógłby być współcześnie zły pan
- podać przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury
- porównać dziady z innymi znanymi obrzędami religijnymi
- porównać obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi temat postrzegania człowieka z różnych perspektyw
- przedstawić i omówić inne dzieła sztuki romantycznej
- przedstawić i omówić inne teksty kultury podejmujące temat konfliktów
- przedstawić różne sposoby zaprezentowania wojny w wybranych tekstach kultury
- przedstawić wiadomości o życiu w XIX-wiecznej Wielkiej Brytanii zdobyte dzięki lekturze *Opowieści wigilijnej*
- przygotować prezentację na temat symboliki świąt w kulturze popularnej
- samodzielnie sformułować temat rozprawki
- sformułować na podstawie dramatu uniwersalne prawdy na temat ludzkiej psychiki
- stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
- ustosunkować się do stwierdzenia, że w dramacie pojawia się ironia
- uzasadnić na podstawie dramatu Adama Mickiewicza i innych tekstów literackich słuszność stwierdzenia, że wina nie pozostaje bez kary
- wskazać elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego
- wskazać konteksty utworów i nawiązania do nich
- wskazać różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze z uwzględnieniem warunków pracy, sytuacji dzieci i kobiet oraz problemu ubóstwa
- wskazać w utworze elementy kultury sarmackiej
- wyjaśnić, w jaki sposób dzięki dziadom teraźniejszość łączy się z przeszłością i przyszłością uczestników obrzędu
- wyjaśnić, w jaki sposób Rejent i Cześnik pokrzyżowali sobie nawzajem plany i co byli w stanie poświęcić dla zemsty
- wymyślić alternatywny rozwój akcji dramatu i zapisać przykładowy plan tych wydarzeń

- wypowiedzieć się na temat adaptacji filmowej *Świtezianki*
- wypowiedzieć się na temat przeżywania żałoby i sposobów kultywowania pamięci o zmarłych w innych kulturach
- wypowiedzieć się na temat życia i twórczości poety
- wypowiedzieć swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej

Ocenę bardzo dobrą

Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:

- napisać ogłoszenie, które zawiera informacje o wyglądzie postaci
- napisać opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych, w którym przedstawia (w trzeciej osobie) historię jednego z ptaków – kruka lub sowy
- napisać pracę popartą przykładami z utworów literackich i innych tekstów kultury na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że miłość to uczucie paradoksalne, które przynosi szczęście i cierpienie?”
- napisać recenzję wybranego filmu
- napisać rozprawkę
- ocenić, czy diagnoza społeczna Aleksandra Fredry jest ponadczasowa
- porównać poznane utwory i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego
- porównać sposoby przeżywania żałoby przez bohaterów książki z tym przedstawionym w trenach Jana Kochanowskiego
- przedstawić swoje stanowisko na temat tego, w czym odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w codziennym życiu
- przekształcić formy czasowników w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe
- przygotować mowę dla adwokata broniącego Ebenezera Scrooge’a, w której przekonuje on duchy świąt, by podjęły walkę o duszę tej postaci
- przygotować przemówienie
- rozważyć, czy zgoda Cześnika i Rejenta będzie trwała
- sformułować główną myśl fraszki, przypowieści, wiersza
- sporządzić spis problemów społecznych, które zostały zaprezentowane w *Opowieści wigilijnej*
- stworzyć wypowiedź argumentacyjną
- stworzyć zdania złożone współrzędnie różnych typów
- utworzyć rodzinę wyrazów
- utworzyć wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych
- utworzyć zdania złożone współrzędnie i podrzędnie
- użyć w zdaniach właściwych spójników
- właściwie argumentować
- wskazać cechy wspólne poznanych trenów
- wskazać oboczności w wyrazach
- wygłosić przemówienie
- wyjaśnić metaforyczne znaczenie ogrodu pełnego róż i scharakteryzować stosunek głównego bohatera do tych kwiatów przed rozmową z lisem oraz po niej
- wyjaśnić przesłanie wiersza
- wyjaśnić znaczenie frazeologizmu *syn marnotrawny*
- zastąpić podane nazwy właściwymi skrótowcami
- zestawić biblijną opowieść o Kainie i Abla z historią przedstawioną w dramacie Juliusza Słowackiego
- zinterpretować decyzję Małego Księcia o odejściu w kontekście rozważań nad wymową utworu
- zinterpretować funkcję uosobienia w tekście
- zinterpretować wskazany fragment
- zinterpretować znaczenie puenty utworu
- zredagować opis przeżyć wewnętrznych postaci mitologicznej i/lub biblijnej
- zredagować opis wskazanego obrazu
- zredagować tekst, w którym występują imiesłowy z przeczeniem *nie*
- zredagować tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z *nie*

Ocenę dobrą.

Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:

- dokonać analizy funkcji gry słów w podanych sloganach

- dokonać analizy kompozycji tekstu, uwzględniając funkcję śródtytułów
- dokonać analizy tekstu współczesnej wersji mitu i przypowieści
- dokonać analizy zakończenia *Zemsty* i wyjaśnić, jakie przesłanie ono niesie
- nazwać środki stylistyczne, dzięki którym zostały uwidocznione emocje Guślarza
- nazwać typ autoportretu, który naśladuje artystka
- ocenić poszczególne elementy recenzji
- odróżnić homonimy od wyrazów wieloznacznych
- określić funkcję środków stylistycznych
- omówić relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w opowiadaniu
- przedstawić genezę poszczególnych części *Dziadów*
- przedstawić morały poznanych bajek
- przekształcić dowolny dialog na mowę zależną
- przekształcić formy czasowników
- przekształcić wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie
- sformułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy
- sformułować argumenty potwierdzające podaną tezę
- sformułować listę przestróg, które należy mieć na uwadze, by nie podzielić losu mieszkańców przedstawionych planet
- sformułować na podstawie losów Balladyny przestrogi, o których powinno się pamiętać w życiu
- stworzyć plan recenzji
- stworzyć plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji
- stworzyć wykresy zdań złożonych współrzędnie
- utworzyć imiesłowy z przeczeniem *nie*
- utworzyć przymiotniki od podanych nazw miejscowości
- uzasadnić różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów
- uzupełnić podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami
- uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przymiotnikowymi i przysłówkowymi
- wyjaśnić funkcję kontrastu pomiędzy ukazaniem domu przed śmiercią Urszulki i po tym wydarzeniu
- wyjaśnić pisownię kłopotliwych liter w podanych wyrazach
- wyjaśnić zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych
- wyjaśnić zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów
- wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych
- wyjaśnić, do jakich powszechnych skojarzeń związanych z Bożym Narodzeniem odwołał się Charles Dickens
- wyjaśnić, jak Mały Książę dzięki naukom lisa zaczął postrzegać swoją relację z różą
- wyjaśnić, jakie znaczenie dla rozwoju akcji dramatu Juliusza Słowackiego ma ingerencja bohaterów fantastycznych
- wyjaśnić, kiedy należy odmieniać skrótowce, a kiedy nie należy tego robić
- wyjaśnić, na czym polega komizm językowy w scenie pisania listu miłosnego przez Cześnika
- wymienić kryteria, według których ocenia się obraz
- wymienić najważniejsze dzieła sztuki romantycznej
- wymienić pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne w podanych przykładach
- wymienić warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania
- wymienić wątki miłosne zaprezentowane w utworze i nadać im tytuły
- wytłumaczyć, czego Mały Książę dowiedział się o świecie dorosłych
- wytłumaczyć, czym była podróż dla Małego Księcia i czego tak naprawdę poszukiwał bohater
- wytłumaczyć, czym było motywowane zachowanie róży i co chciała ona dzięki niemu zyskać

Ocenę dostateczną

Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:

- dokonać analizy podanego przemówienia
- dopisać wstęp i zakończenie do podanego fragmentu rozprawki
- nazwać części mowy występujące w tekście
- nazwać rodzaje rymów występujące w utworze
- odnaleźć skrótowce w tekście
- odnaleźć tezę i argumenty w zaprezentowanym tekście
- odróżnić recenzję od sprawozdania
- odróżnić zdanie od równoważnika zdania
- określić charakter fraszek

- określić formy odmiennych części mowy
- określić myśl przewodnią poznanej bajki filozoficznej
- określić stosunek Ebenezer Scrooge'a do świąt Bożego Narodzenia opisany na początku utworu
- omówić kompozycję obrazu
- omówić relację pomiędzy Małym Księciem a różą i przedstawić stan emocjonalny głównego bohatera w momencie rozstania
- omówić stosunek podmiotu lirycznego do opisywanej rzeczywistości
- opisać postacie przedstawione na obrazie
- podać antonimy do podanych wyrazów
- podać definicje wyrazów uwzględniające elementy ich treści
- podać przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych
- podać różne określenia charakteryzujące Alinę i Balladynę oraz przytoczyć fragmenty utworu potwierdzające ten wybór
- podzielić bohaterów utworu na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych
- podzielić słowa na głoski i sylaby
- podzielić utwór i wiersz na części tematyczne i nadać im tytuły
- porównać Scrooge'a z jego siostrzeńcem na podstawie ich wypowiedzi
- przedstawić cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu
- przedstawić kompozycję tekstu
- przedstawić wartości, którymi kierował się w życiu Scrooge, i wskazać te, których początkowo mu zabrakło
- przedstawić współczesne formy wskazanych archaizmów
- rozpoznać rodzaje wypowiedzi w zależności od celu wypowiedzi
- rozpoznać rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń
- rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie
- sformułować plan wypowiedzi argumentacyjnej
- stosować poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie
- ułożyć plan wydarzeń przedstawionych w przypowieści
- utworzyć wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych
- utworzyć złożenia, zrosty i zestawienia z podanych wyrazów
- wskazać główne części zdania i je nazwać
- wskazać imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe
- wskazać punkt kulminacyjny utworu
- wskazać środki stylistyczne użyte w utworze
- wskazać tematy, do których odnoszą się podane aforyzmy
- wskazać upodobnienia fonetyczne
- wskazać usterki w podanym streszczeniu
- wskazać w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte
- wskazać w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie
- wskazać w utworze cechy przypowieści
- wskazać w wierszu porównanie homeryckie i określić jego funkcję
- wskazać w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdzielić zdania składowe
- wyjaśnić znaczenie pojęcia *fraszka* w różnych kontekstach
- wyjaśnić, na czym polega komizm sytuacyjny w utworze Aleksandra Fredry
- wymienić cechy bohatera romantycznego
- wymienić cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny
- wymienić dzieła sztuki oświeceniowej
- wymienić najważniejsze cechy antycznej sztuki
- wymienić najważniejsze dokonania renesansowe i określić ich funkcję
- zgromadzić informacje na temat dramatu romantycznego

Ocenę dopuszczającą

Uczeń potrafi:

- nazwać związki wyrazowe
- odnaleźć w utworze informacje dotyczące czasu i miejsca akcji oraz ocenić, czy mają one znaczenie dla jego wymowy i interpretacji
- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie
- określić czas akcji utworu
- określić ramy czasowe oświecenia, renesansu, romantyzmu i starożytności,
- omówić regułę tworzenia imiesłowów przymiotnikowych i przysłówkowych,

- omówić treść fragmentu utworu (tren, fraszka, pieśń, bajka, satyra, wiersz)
- opisać obraz
- podać przykłady dosadnych sformułowań użytych przez Cześnika w czasie kłótni z Rejentem
- przedstawić cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej
- przedstawić etapy przygotowywania przemówienia
- przedstawić etymologię nazwy epoki
- przedstawić podział głosek
- przedstawić schematy pisania rozprawki
- przedstawić zasady akcentowania w języku polskim
- przedstawić zasady cytowania poezji i tekstów
- przedstawić zasady tworzenia przymiotników złożonych
- scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy
- sformułować główne myśli tekstu
- wskazać adresata lirycznego utworu
- wskazać archaizmy w utworach
- wskazać podmiot liryczny utworu
- wskazać wątek główny i wątki poboczne
- wskazać wyrazy podstawowe i pochodne
- wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną
- wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami
- wyjaśnić znaczenie pojęcia *apostrofa*, *archaizm*, *pieśń*, *satyra*, *ballada*, *realizm*, *fantastyka*, *punkt kulminacyjny*, *nauka moralna*, *fraszka*, *wiersz sylabiczny*, *rym*, *powtórzenie*, *rym gramatyczny*, *apostrofa*, *uosobienie*, *synonim*, *antonim*, *wyraz wieloznaczny*, *homonim*
- wyjaśnić, dlaczego Mały Książę wyruszył w podróż
- wyjaśnić, do jakiej kategorii duchów należy Widmo
- wyliczyć rodzaje skrótowców
- wymienić cechy bohaterów wyśmiane w *Zemście*
- wymienić cechy dobrze skomponowanego tekstu
- wymienić cechy mitu i przypowieści
- wymienić cechy wypowiedzi manipulacyjnej
- wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej
- wymienić części mowy, z którymi *nie* piszemy łącznie i rozdzielnie
- wymienić części zdania
- wymienić elementy recenzji
- wymienić elementy, które powinien zawierać opis dzieła sztuki
- wymienić etapy pisania rozprawki
- wymienić etapy pisania streszczenia
- wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza, Ignacego Krasickiego, Jana Kochanowskiego
- wymienić odmienne i nieodmienne części mowy
- wymienić rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń
- wymienić rodzaje zdań złożonych współrzędnie
- wymienić sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach
- wymienić zasady pisowni *nie* z imiesłowami
- wymienić zasady pisowni wyrazów małą i wielką literą
- wymienić zasady pisowni wyrazów z *q*, *ę*, *om*, *em*, *on*, *en*
- wymienić zasady tworzenia opisu bibliograficznego
- wypowiedzieć się na temat symbolicznego przesłania, jakie dla ludzi wierzących niosą święta Bożego Narodzenia
- zapisać w punktach historię Małego Księcia i róży
- zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych w dramacie Adama Mickiewicza "Dziady"
- zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych we wskazanym fragmencie dramatu Juliusza Słowackiego "Balladyna"
- zaprezentować elementy świata przedstawionego
- zdefiniować imiesłowowy równoważnik zdania

ocena niedostateczna

- uczeń nie opanował wiadomości zawartych w podstawie programowej dla kl. VII

